

Перадача малаверагоднай інфармацыі/чутак з дапамогай канструкцый дэаўтарызацыі ў англа- і беларускамоўнай публіцыстыцы

Басавец І.М.

Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт

Вядома, што ў публіцыстычным тэксце шырока прадстаўлены канструкцыі, якія змяшчаюць указанне на абагульнены або няпэўны суб'ект – крыніцу інфармацыі, які не ідэнтыфікуецца чытачом і з'яўляецца нерэфэрэнтным. Як у англа-, так і ў беларускамоўнай публіцыстыцы канструкцыі з падобным суб'ектам – канструкцыі дэаўтарызацыі (КД) – выкарыстоўваюцца ў розных прагматычных функцыях: падача інфармацыі як агульнавядомай, зніжэнне аўтарскай адказнасці за паведамляемае, стварэнне кантрасту і г.д. Адною са спецыфічных для дадзенага стылю прагматычных функцый КД з'яўляецца паведамленне загадзя неправеранай (а магчыма, і недакладнай) інфармацыі, г.зн. чутак. Маркерамі дадзенай функцыі ў англа- і беларускамоўнай публіцыстыцы з'яўляюцца пэўныя разнавіднасці КД, якія ўключаюць:

- назоўнікі *rumours/чуткі*: ***Rumours persist that a coup is brewing to oust Steve Ballmer, Microsoft's current boss*** (The Economist. 2010, Jul. 29); ***Нават чуткі пайшлі, што ў Kimai будуюцца спецыяльныя сховішчы, дзе аўтаномна людзі могуць пратрымацца каля 30 дзён*** (Звязда. 2010, № 135);

- назоўнікі *people/людзі*, якія ўваходзяць у КД у якасці суб'екта гаворкі: ***Wyle's advisers spread out broadly this summer to solicit interest in the company, people said...*** (Financial Times. 2008, Sept. 8); ... ***людзі кажучь, што маладзечанскі накірунак карыстаецца попытам ў вагонных выканаўцаў менавіта беларускага рэпэртуару...*** (Наша Ніва. 2008, 28 ліп.);

- абмежаваны набор канструкцый з дзеясловамі гаворкі: ***it is said, it is being said, is (are) said*** (якая ўжываецца самастойна ці ў складзе звароту «складаны дзейнік») / ***пагаворваюць, загаварылі, кажучь, гаворыцца***, а таксама ў англійскай мове абмежаваны набор канструкцый з назоўнікамі з сямантыкай гаворкі: ***there is talk, there has been a lot of (plenty of) talk, there is a growing whispering campaign: There is a growing whispering campaign within Government and top-level sport about unseating Lord Moynihan as chairman of the British Olympic Association at the next election in October*** (Daily Mail. 2008, Aug. 13); ***Пагаворваюць нават, што разгадка таямніцы шкла «цягне» на Нобелеўскую прэмію*** (ЛіМ. 2008, № 50).

Як паказаў наш аналіз, наяўнасць КД у дадзенай функцыі ў публіцыстыцы тлумачыцца прагматычнымі прынцыпамі камунікацыі і пэўнай доляй эпістэмічнай свабоды дадзенай дыскурсіўнай сферы.